

Sizi rahatsız etmeye geldim!
Ali Şeriatî

Fecr Yayınları 120
ALİ ŞERİATİ
Bütün Eserleri 09

Ali Şiası Safevî Şiası

Eserin Orijinal Adı

TeŐeyyü-i Alevî ve TeŐeyyü-i Safevî

Tercüme

Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç

Editörler

Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç

Prof. Dr. Derya Örs

Tashih ve Redakte

Doç. Dr. Murat Demirkol

Cahit Ezerbolatođlu

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar
Sanayi ve Ticaret Ltd.Őti.

ISBN 978-675-6004-60-9

5. Baskı: Ağustos 2017

Kapak ve İç Konsept: TN İletişim

Sayfa Düzeni: FCR

Baskı: Aydan Basın Yayın Ltd. Őti.

Örnek Sanayi Sitesi Alinteri Bulv. 364. Sk. No: 4

Tel: 0312. 354 46 27 Ostim/Ank.

FCR Yayın Reklam Bilgisayar

San. ve Tic. Ltd. Őti.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sok. No: 14/1

Ulus - Altındađ / Ankara

Tel : 0312. 310 08 60

Faks : 0312. 311 47 89

www.fcr.com.tr

e-posta: fcr@fcr.com.tr

ALİ ŐERİATI

Ali Şiası Safevî Şiası

FEQR

Ankara 2017

İÇİNDEKİLER

- 06 Ali Şeriatî
07 Yayıncının Notu
10 Açıklama

BİRİNCİ BÖLÜM

- 11 AL ŞİA KARA ŞİA

İKİNCİ BÖLÜM

- 23 ALİ ŞİASİ SAFEVÎ ŞİASİ
34 Sığırdilcilik
35 Hareket ve Kurum
44 Osmanlı ve Batı
48 Arkadan Anî Bir Saldırı
54 Safevî Şiasî Mantiğine Örnek
60 “İrşad’ın Tanıtımı” Adlı Bildiri
62 Bildirinin Metni
67 Sayın Askerî’nin Haşiye 3’ünün Tercümesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

- 71 Şİİ-SÜNNÎ “YAKINLAŞMASI” ve Şİİ ALİMİN MANTIĞI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

- 87 SAFEVÎ ŞİASİ’NİN “MEZHEP ve MİLLİYET” MONTAJI
89 Mezhep ve Milliyet Montajı
89 Milliyet: “Şîî Şuûbî” Hareketi
92 Medine’deki Medâyin Gelini
108 Mezhep: “Şuûbî Şîî” Hareketi
108 Ali Şiasî Olsa
111 Safevî Başyapıtı: İki Karşıtlığın Birliği
113 Şer’î Kûlah: Allah’ı Aldatmak
118 Kara Büyü
122 Şîîliğin Şîîlik Tarafından İnkârı

BEŞİNCİ BÖLÜM

- 133 İMAM'IN YERİ**
- 135** İmam Gökte: Tanrı'yla İrtibatta
- 135** Hatırlatma
- 135** Örnekler
- 143** İmamların Ululazm Peygamberlere Üstünlüğü
- 144** İzahat
- 145** Netice ve İzahat
- 147** Sonuç
- 148** İmam Yerde: "Halife" İle İrtibatta
- 148** İmam Seccad Abdulmelik Karşısında
- 153** Yezidin Kölesi İmam
- 160** Batı Hıristiyanlığı ve Safevî Şiası, Kerbelâ'da Bir Frenkli
- 161** Şia'nın Garpezdeliği
- 166** Mescit Korkusu
- 169** Taklit ve Yas Tutma
- 171** Şiîliğin Yön Değiştirmesi
- 176** Bir Başka Büyük Dönüşüm
- 187** Safevîlerden Önceki Safevî Şiası

ALTINCI BÖLÜM

- 195 İKİ MEZHEBİN İNANÇ TEMELLERİ**
- 198** İtret
- 199** İsmet
- 202** Vesayet
- 203** Velayet
- 203** İmamet
- 204** Adalet
- 204** Takiyye
- 206** Bidatin Reddi ve Sünnet
- 208** Gaybet
- 214** Şefaât
- 220** İçtihat
- 223** Dua
- 224** Taklit

- 247** **ALİ ŞİASİ ve SAFEVÎ ŞİASİ'NDA İNANÇ ESASLARININ ÖZET KARŞILAŞTIRILMASI**
- 254** Resimler

ALİ ŐERİATI

23 Kasım 1933'te Horasan eyaletine bağlı Sebzivar'ın Mezinan köyünde dünyaya geldi. 1950'de Meşhed'deki Öğretmen Koleji'ne girdi. 1952'de Meşhed yakınlarındaki Ahmedâbâd köyünde öğretmenliğe başladı. 1955 yılında Mekteb-i Vâsıtâ'yı yazdı. Ebuzer-i Gıfârî'yi tercüme etti. 1956'da Meşhed Üniversitesi'ne girdi. Ulusal Direniş Hareketi'ne üye olduğundan, babası ve diğer üyelerle birlikte tutuklandı, altı ay tutuklu kaldı. 1959'da Alexis Carrel'den Dua'yı tercüme etti. Üniversiteden başarıyla mezun oldu. 1960'ta Fransa'ya gönderildi, orada sosyoloji ve dinler tarihi üzerine çalıştı. Cezayir Kurtuluş Hareketi'ne aktif olarak katıldı. Bu faaliyetlerinden dolayı Paris'te tutuklandı; bu arada birçok makale, konuşma ve çevirisi değişik dergilerde yayımlandı. Sosyoloji ve dinler tarihi alanında doktorasını tamamlayarak 1962'de İran'a dönerken sınırda tutuklandı; aylarca hapiste kaldı. Hapisten çıktıktan sonra öğretmenlik yapmaya başladı ve Meşhed Üniversitesi ve diğer merkezlerde konferanslar verdi. Hüseyiniye-i İrşad 1973 Eylül'ünde kapatıldı. Savak, Şeriatî'yi aramaya başladı. Kendisini bulamayınca babasını tutukladı. Babası bir yıl kadar hapsedildi. Şeriatî teslim oldu ve on sekiz ay hücrede kaldı. 1975-77 arası Savak'ın takibinden sürekli kaçıp, başkalarının evlerinde kalarak çalışmalarına devam etti. Sabahlara kadar süren konuşmalar yaptı. 16 Mayıs 1977'de Avrupa'ya hicret etti. Otuz gün sonra İngiliz İstihbaratı'nın yardımıyla Savak tarafından şehit edildi.

YAYINCININ NOTU

Yayınevimiz, Şeriati düşüncesini külliyat olarak okurlarına sunmakla önemli bir hizmet vermektedir. Merhum Şeriati, dünyanın bugün yaşayan iki önemli medeniyeti olan, İslam ve Batı medeniyetini yakından tanıma fırsatı bulmuş ender şahsiyetlerden biridir. Dahası, bir sosyolog gözüyle incelediği konuları, dahiyane bir düşünce işçiliği ile işlemiş ve Fars edebiyatının kendisine kazandırdığı akıcı üslupla ortaya koymuştur. Bilimsel liyakati, özgün bakış açısı, dindarlığı ve inandığı doğrular uğruna can verecek kadar yürekli kişiliği ile sadece İran gençliğini arkasından sürüklemekle kalmamış, dünya Müslümanlarının öze dönüş çabasına katkıda bulunarak bir döneme damgasını vurmuştur. Onun bu özgün ve özgürlükçü tutumu, sadece İslam düşmanlarının tepkisini çekmekle ve onlar tarafından şehit edilmekle kalmamış, dost ve kardeş bildiği Müslümanlardan da çok büyük tepkiler almıştır. Çünkü onun düşünceleri, Batılı saldırı karşısında çok derin ve güçlü bir mukavemet oluştururken İslam geleneğini kirleten ve çöküntüye sebep olan bidat ve hurafelere de ağır darbe indiriyordu. Tabii bu da bilinçsiz kesimler nezdinde İslam'ın kendisine yapılan bir saldırı olarak algılanıyordu.

Kendi tabiriyle içinde doğup büyüdüğü geleneksel Safevî Şiilğine yönelttiği eleştiriler yüzünden İran'da dışlanırken, Şii bakış açısı nedeniyle de Sünnî dünyadan önemli tepkiler almıştır. Ancak Şeriati, her ne kadar Ali Şiası ve Safevî Şiası ayrımı yapsa ve Safevî Şiiliğini eleştirse de eleştirdiği düşünceden bütünüyle kurtulamamış ve söz konusu etkilerle Sünnî dünyanın kabul

edemeyeceği kimi düşünceler serdedebilmiştir. Sahabiler hakkında kullandığı ifadeler hoşgörü sınırını zorlayan kusurlar olarak değerlendirilebilir. Ayrıca yaşadığı çağ ve çevrenin etkisiyle Fransız sosyalistlerinden etkilendiği ve kimi yorumlarında bu etkinin izlerinin görüldüğü de söylenebilir.

Ali Şeriati'nin de her insan gibi hata edebileceğini, hatalarının ve savaplarının sadece kendisini bağlayacağını okuyucunun takdir edebileceğine inanıyoruz. Fecr Yayınevi olarak, ölçümzün yüce Kur'an-ı Kerim ve onun numune-i timsali olan Hz. Peygamber (s.a) olduğuna inanıyor, Şeriati de dahil bütün insanların bu ölçüler içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Onun her görüşünü onaylamadığımız halde eserlerini yayınlıyor, ama katılmadığımız görüşlerine de müdahale etmeyi uygun görmüyoruz. Çünkü böyle bir müdahalenin düşüncelerin doğru anlaşılmasına engel olacağı, bunun da hem yazar, hem okur açısından bir hak ihlali sayılacağı kanaatindeyiz. Buna rağmen kimileri, tasvip etmedikleri düşüncelerden dolayı bilinçsiz okuyucuların olumsuz etkileneceği gerekçesiyle vebal alacağımızı düşünebilirler. Fakat biz, genelde Müslüman olmanın, özelde Şeriati okuru olmanın, okuduğu herşeyi kabullenen değil, eleştiren bir seviye gerektirdiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla bütün olumsuzluklarına ve kusurlarına rağmen Şeriati'nin o engin birikiminin bizlere çok şey kazandırdığına ve kazandıracağına inanarak eserlerini külliyat olarak yayınlamaya karar vermiş bulunuyoruz. Buna paralel olarak hem Fars hem de Türk edebiyatına vukufiyetiyle temayüz etmiş mütercimlerden oluşan bir heyet oluşturarak eserlerin en az hata ile çevrilmesine de özen gösterdik. Bu nedenle tercümele, sadece söz konusu eserleri dağınık vaziyette sunulmaktan kurtarmayacak, Şeriati okurunun liyakatsiz tercümelerden çektiği sıkıntıları da asgariye indirecektir.

Külliyattaki kitapların bazılarında yazara ait olmayan dipnotlar yer almaktadır, İran'daki Dr. Ali Şeriati Eserlerini Derleme Bürosu tarafından eklenen notların sonunda (Derleyen), yayınevi-

miz tarafından ilave edilen notların sonunda (Fecr), mütercimlerin ilave ettiği notların sonunda ise (Çev.) ifadeleri kullanılmıştır. Bunların dışındaki dipnotlar Ali Şeriatî'ye aittir.

Bütün hassasiyet ve çabamıza rağmen, insan olmamız hasebiyle gözümüzden kaçan kusurlar olursa okurumuzdan özür diler, eleştirilerine müteşekkîr kalırız. Bu vesileyle Şeriatî'ye Allah'tan rahmet diler; başta değerli mütercimler olmak üzere, editörlere, tashih ve redakte heyetine ve eserlerin sizlere ulaşmasında emeği geçen bütün dostlara gönülden teşekkür ederiz.

FECR YAYINEVİ

AÇIKLAMA

Elinizdeki kitap iki bölümden oluşmaktadır: “Al Şia ve Kara Şia” adını taşıyan birinci bölümü, şehit öğretmen Şeriatî, “Serbedârân” adlı tiyatro eserine -ki eski rejimin korkuya kapılması nedeniyle bir geceden fazla oynanmadı- bir açıklama ve giriş olarak yazmıştır. Bu yazı, sonradan onun görüşü uyarınca “Ali Şiasî Safevî Şiasî”nin ikinci baskısına bir giriş olarak konulmuştur.

İkinci bölüm, “Ali Şiasî Safevî Şiasî” başlığını taşımaktadır. Bu bölüm, ilk önce 9 Aban 1350 (1971) tarihinde Hüseyiniye-i İrşad’da üç saatlik bir konuşma olarak sunulmuştur. Bu konuşma, sonradan şehit öğretmenin kendisi tarafından yapılan düzenlemelerle bir kitap haline getirilerek 1351 (1972) baharında yayımlanmıştır.

“Ali Şiasî Safevî Şiasî”nin ikinci baskısının hazırlıkları yapıldığı sırada kardeşlerimizden biri, Hüseyiniye’nin kapalı olması nedeniyle Hüseyiniye’nin kadro ve sermayesinin dışında ve Dr. Ali Şeriatî’nin görüşü ve onayıyla bu işi yapmaya karar verdi. Söz konusu kitap, basımından sonra, hükümetin engel olması yüzünden altı ay boyunca dağıtılamadı. Fakat geçen bu süreden sonra kitap, birkaç sayfası sansüre uğrayarak okuyuculara sunuldu. Şimdi “Ali Şiasî Safevî Şiasî” başlığıyla bu eserin tam metnini Şeriatî okurlarına sunuyoruz.

*Şehit Öğretmen Dr. Ali Şeriatî’nin
Bütün Eserlerini Derleme ve Düzenleme Kurulu*